

IN MEMORIAM

Réthy Zsigmond

1946-1998

1998 nyarán súlyos vesztés érte Békés megye természetvédelmi közéletét, elhunyt Réthy Zsigmond természettudományos muzeológus, kutató, a térség növény- és állatvilágának egyik legjobb ismerője.

Réthy Zsigmond 1946. február 23-án született Békéscsabán. A csendes vidéki városban töltött gyermekora tanította meg a békési táj mérhetetlen tiszteletére és szeretetére. Barangolásai során leggyakrabban a Dajka-kert, a Kígyósi puszta legelőire, nádasaiiba vagy a Doboz környéki erdők ősvadonába vetődött el. A ködös novemberi hajnalokon meglesett vadliba csapatok vagy a tikkasztó augusztusi pusztában összeverődött, Afrikába készülő gólyacsapatok titkait kutatva, napról-napra erősödött benne az érzelmi kötődés a Természet varázsa iránt, mely vonzódása a későbbiekben életének elválaszthatatlan részévé vált és a koporsóig elkísérte.

Tanulmányait a szarvasi Mezőgazdasági Technikumban folytatta, így középiskolai éveire a vadregényes Pepi-kert és a vízimadarakban oly gazdag Körös menti hullámterek, kubikok nyomták rá bélyegüket. Felsőfokú iskoláit a két alföldi egyetemi városban, Debrecenben és Szegeden végezte, ahol könyvtárosi, népművelői és biológia tanári diplomát szerzett.

Segédkönyvtárosként 1973-ban állt munkába a Békés Megyei Múzeumok Igazgatóságánál, ahol kisebb megszakításokkal, különböző beosztásokban élete végéig dolgozott. Először a Természettudományi Osztály megszervezésével, majd 1981-től az osztály vezetésével bízták meg, amelynek vezetői teendőit tizenhét éven keresztül, váratlanul bekövetkezett haláláig ellátta.

Réthy Zsigmond szakmai munkásságából ki kell emelnünk a hétkötetes Természetvédelmi Évkönyv sorozatot, amely a térségben folyó természetvédelmi témákat felölelő természettudományos kutatások legfontosabb fórumává vált. Az évről évre megjelenő kötetek, amellet hogy közkinccsé tették a tudományos eredményeket, a feltáratlan szakterületek jobb megismerését is szolgálták. Az évkönyvek sorozatába illeszthető az igényesen szerkesztett Múzeumi Közlemények természettudományos számai, a Doboz monográfia, a Natura Bekesiensis megjelent kötetei, illetve a Magyar Madártani Bibliográfia átfogó szakirodalom gyűjteménye.

Számos békés megyei védetté nyilvánítás elindítása, szakmai előkészítése kötődik a nevéhez, amelyek segítségével páratlan természeti értékeket sikerült megőrizni az utókor számára. Békés megyében már a nyolcvanas években szorgalmazta önálló nemzeti park kialakítását, amely ugyan másfél évtized késéssel, de még életében megvalósult. A Körös-Maros Nemzeti Park szakmai előkészítésében meghatározó szerepet vállalt.

Külön kell szólnunk az ismeretterjesztés, a környezeti nevelés területén tett erőfeszítéseiről. Az 1974-ben indított természetvédelmi táborok megszervezése országos viszonylatban is egyedülállónak tekinthető, eredményességüket pedig mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy az akkori résztvevők közül számos szakember napjainkban is a természetvédelem elkötelezett híve. Az országos sajtóban folyamatosan jelentek meg írásai, melyek a megye természeti kincseit népszerűsítették. A több kiadást megért Békés Megyei Természetvédelmi Kalauz és a Körösök vidéke című munkája a természeti értékek iránt érdeklődők számára a leghasznosabb olvasmánynak bizonyult.

Múzeológusi tevékenységében mérföldkönek számított a százezer látogatót vonzó Vadászati és Halászati Kiállítás szabadkígyósi megrendezése és a békéscsabai állandó Természettudományos Kiállítás megvalósításának elindítása, melyet már nem tudott életében befejezni.

Rendszeresen részt vett tagként a Pulszky Társaság, a Magyar Biológiai Társaság és az MTA Ökológiai Munkabizottságának munkájában. A Magyar Madártani és Természetvédelmi, illetve a Körös-Maros Nemzeti Parkért Egyesületben alapító tagként tevékenykedett. Az MME Békés Megyei Helyi Csoportjának elnöki tisztét haláláig betöltötte.

Madártani munkásságát a Chernel István Emlékéremmel, míg a természetvédelem területén kifejtett többévtizedes tevékenységét Pro Natura Emlékplakettel ismerték el.

1998. júliusában egy olyan embertől búcsúztunk, aki szeretett élni, szeretve mindent, ami a szellemi élet gazdagságát jelentette számára. Nyugalommal kívánta eltölteni idős napjait, amikor már azzal tud foglalkozni, amire vágyott, gondtalanul horgászni az Északi-tengerben vagy az érkező darvakat lesni Kardoskúton. Életének tanulságait írásban szeretne volna összegezni, emlékiratokban lezárni. A tragikus hirtelenséggel, ötvenkét éves korában bekövetkezett halála ettől megfosztotta.

A békési táj, a természet szeretete Bennünk él, emlékét megőrizzük.

Tirják László